

**Stanowisko strony społecznej – członków
Grupy roboczej ds. społeczeństwa obywatelskiego
przy Komitecie Koordynacyjnym Narodowych Strategicznych Ram
Odniesienia 2007-2013
w sprawie pomocy technicznej w przyszłym okresie
programowania na lata 2014-2020**

Warszawa, kwiecień 2013 r.

Wersja robocza 10 kwietnia 2013

Okres programowania 2014-2020 zakłada silniejszą koncentrację na celowym i efektywnym wydatkowaniu funduszy europejskich. Oznacza to potrzebę ulepszenia systemu dystrybucji środków unijnych oraz zwiększenia wsparcia dla podmiotów zaangażowanych w funkcjonowanie tego systemu. Równocześnie w ogólnym stanowisku dotyczącym przyszłości polityki spójności po roku 2014 Komisja Europejska wskazuje potrzebę wzmocnienia rangi zasady partnerstwa i wielopoziomowego administrowania funduszami unijnymi. Zdaniem strony społecznej warunkiem niezbędnym dla skutecznej realizacji tych założeń jest rozwinięcie wsparcia pomocy technicznej, w tym w stosunku do partnerów społeczno-gospodarczych i organizacji pozarządowych, uwzględniając nowe mechanizmy i instrumenty deregulacji zarządzania, wskazane w rozporządzeniach.

Bazując na doświadczeniach dwóch perspektyw finansowych, 2004-2006 oraz 2007-2013, jak również kierując się zasadą partnerstwa, przedstawiamy propozycje odnoszące się do funkcjonowania oraz zakresu wsparcia pomocy technicznej w nowym okresie programowania funduszy. Liczymy na wzięcie ich pod uwagę w procesie programowania zbliżającego się okresu budżetowego.

Kwestie zasygnalizowane przez partnerów będących członkami Grupy roboczej ds. społeczeństwa obywatelskiego wymagają dyskusji, zwłaszcza w kontekście ich rozwiązania i umiejscowienia stosownych zapisów tak, aby były wiążące i jednolicie rozumiane przez wszystkich uczestników procesu.

W związku z powyższym zgłaszamy następujące propozycje wykorzystania pomocy technicznej w przyszłym okresie programowania:

1) Wsparcie instrumentów na rzecz deregulacji zarządzania funduszami europejskimi

Ponieważ decentralizacja systemu administrowania unijnymi środkami wpisuje się w nową filozofię zarządzania politykami publicznymi oraz została wskazana przez Komisję Europejską i Ministerstwo Rozwoju Regionalnego m.in. w kontekście instrumentów terytorialnych oraz delegacji zadań poprzez dotację globalną, postulujemy by partnerzy społeczni i gospodarczy mogli otrzymać szansę rozpoczęcia korzystania z tych instrumentów oraz otrzymania wsparcia na podnoszenie kwalifikacji w ich kierowaniu. Biorąc pod uwagę rolę pomocy technicznej jako wsparcia działań instytucji oraz zasobów ludzkich, jako strona społeczna zainteresowana takim wsparciem zgłaszamy propozycje:

³⁵₁₇ przeznaczenia części zasobów pomocy technicznej na wsparcie merytoryczne i administracyjne dla partnerów społeczno-gospodarczych, w tym organizacji pozarządowych, którzy chcą zaangażować się w zarządzanie instrumentem Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność oraz tych, którzy

chęć podnieść swoje kwalifikacje w trakcie realizacji celów tego instrumentu, w przypadku braku wydzielenia takich form wsparcia z funduszu wiodącego,

³⁵₁₇ udzielenia analogicznego wsparcia dla partnerów w przypadku instrumentu Zintegrowane Inwestycje Terytorialne, jeśli udział strony społecznej we współzarządzaniu tym instrumentem zostanie w pewnym zakresie dopuszczony,

³⁵₁₇ przeznaczenie środków z pomocy technicznej na przygotowywanie i wspieranie rozwiązań dotyczących grantu globalnego dla partnerów w celu zwiększenia ich kompetencji i możliwości organizacyjnych w jak najbardziej efektywnym zarządzaniu tą dotacją, w przypadku braku wydzielenia w jej alokacji takiego wsparcia,

2) Wsparcie zdolności administracyjnych partnerów zaangażowanych we wdrażanie funduszy perspektywy 2014-2020

W oparciu o Podręcznik systemu programowania i wdrażania programów operacyjnych 2014-2020, który w opisie struktury nowych osi priorytetowych sugeruje że mają one zawierać [...] *planowane wykorzystanie PT, włączając w to ewentualne działania na rzecz wzmocnienia zdolności administracyjnych instytucji i beneficjentów, zaangażowanych we wdrażanie danej osi priorytetowej, wraz z przewidywanym poziomem alokacji na te działania [...] oraz wskazuje że, [...] należy przy tym pamiętać, że informacje w tej sekcji nie powinny powielać się z opisem specjalnej osi priorytetowej dla PT lub specjalnego programu dla PT [...]*¹, postulujemy o:

³⁵₁₇ wydzielenie środków w poszczególnych programach operacyjnych z alokacji pomocy technicznej na system wsparcia (działania/projekty) zdolności instytucjonalnych partnerów o słabszym potencjale, których udział w realizacji polityki spójności (w tym absorpcja środków) może przyczynić się do zwiększenia efektywności. Pomoc Techniczna powinna dotyczyć:

- a) wsparcia na etapie przygotowania projektów,
- b) wsparcia na etapie realizacji projektów, w tym włączenie do kosztów zarządzania projektami możliwości korzystania z ekspertów zewnętrznych, wspierających partnerów społeczno-gospodarczych w tym organizacji pozarządowych, w zarządzaniu projektem.

Jedną z głównych barier w zakresie realizacji projektów w obecnym okresie programowania jest kwestia braku kompetencji w zarządzaniu projektami finansowanymi ze środków europejskich. W tym celu konieczne jest utrzymanie wsparcia na etapie aplikowania o środki (usługi doradcze, szkoleniowe itp.) oraz na etapie wdrażania, szczególnie związane z możliwością wprowadzania do organizacji w ramach projektów osób wspierających proces zarządzania oraz wzmocnienia partnera jako realizatora projektu. Słabsi instytucjonalnie partnerzy społeczno-gospodarczy oraz organizacje pozarządowe potrzebują wsparcia w zakresie zarządzania, które pomoże im rozwijać własne kompetencje. Wynajęcie zewnętrznego koordynatora nie gwarantuje wzmocnienia zespołu partnera, dlatego proponujemy formułę eksperta/coacha ds. zarządzania projektami. Samodzielna realizacja projektów przez mniejsze podmioty daje szansę po pierwsze - realizowania projektów

¹ Podręcznik systemu programowania i wdrażania programów operacyjnych 2014-2020, *Opis typów przedsięwzięć realizowanych w ramach osi priorytetowej*, str.27.

najbardziej dopasowanych do potrzeb beneficjentów, po drugie - wzmocnienia kadry i w przyszłości realizowania większej liczby projektów.

3) Wsparcie partnerstw w ramach realizacji projektów

Uważamy, że idea realizacji projektów w partnerstwie jest ciekawym pomysłem, z jednej strony wzmocniając zasoby merytoryczne i organizacyjne dla ich realizacji, a z drugiej budując sieć wymiany wiedzy i kompetencji oraz relacji między partnerami różnych branż i sektorów. Uważamy też, że w wielu wypadkach takie partnerstwa wymagają wsparcia ze środków pomocy technicznej – szczególnie w fazie przedprojektowej. Dotyczy to projektów o zasięgu horyzontalnym (projekty systemowe) oraz projektów skomplikowanych organizacyjnie i merytorycznie. W związku z powyższym uważamy za celowe wsparcie przedprojektowe o charakterze eksperckim i organizacyjnym (np. animowanie tworzenia sieci kontaktów) partnerów społeczno-gospodarczych, w tym organizacji pozarządowych, dla partnerstw:

- ³⁵/₁₇ lokalnych – dla projektów, w których tworzenie i zarządzanie partnerstwem wymaga dodatkowego wsparcia
- ³⁵/₁₇ strategicznych - dla projektów systemowych z udziałem partnerów społecznych i gospodarczych,
- ³⁵/₁₇ specyficznych - dla projektów innowacyjnych i ponadnarodowych.

4) Wsparcie instytucjonalne dla partnerów z tytułu ich uczestnictwa w systemie zarządzania funduszami europejskimi na okres 2014-2020

Zgodnie z *podejściem opartym na wielopoziomowym sprawowaniu rządów partnerzy są zaangażowani przez państwa członkowskie w przygotowywanie umów partnerskich i sprawozdań z postępu prac oraz w przygotowywanie, realizację, monitorowanie i ocenę programów operacyjnych. Partnerzy uczestniczą w posiedzeniach komitetów monitorujących dla programów². Partnerzy z Grupy roboczej ds. społeczeństwa obywatelskiego są zdania, że jakość funkcjonowania systemu planowania, monitorowania, realizacji i ewaluacji programów operacyjnych zależy od jakości i możliwości działań zaangażowanych osób i środowisk. Pragniemy więc zwrócić uwagę na potrzebę realnego wsparcia partnerów społeczno-gospodarczych, w tym organizacji pozarządowych, będących członkami tego systemu. Ponadto zgodnie z podręcznikiem systemu programowania i wdrażania programów operacyjnych 2014-2020, w opisie wdrażania zasady partnerstwa jest mowa o tym, że [...] **realizacja zasady partnerstwa wymaga nie tylko dobrej woli i zdolności instytucjonalnych administracji, ale także partnerów. Dla wzmocnienia zdolności instytucjonalnych partnerów społeczno-gospodarczych, w tym NGO, należy rozważyć przeznaczenie odpowiednich środków w ramach pomocy technicznej na wsparcie przedsięwzięć takich jak organizacja warsztatów, czy szkoleń dla partnerów, pokrycie kosztów uczestnictwa w spotkaniach konsultacyjnych,***

²ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego objętych zakresem wspólnych ram strategicznych oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności, oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006, art. 5, pkt. 2.

przygotowanie ekspertyz i opracowanie szczegółowych stanowisk do dokumentów programowych[...]³. W związku z tym postulujemy:

- ³⁵₁₇ rozszerzenie zakresu wsparcia pomocy technicznej dla partnerów społeczno-gospodarczych w tym organizacji pozarządowych, tak by mogli oni otrzymać analogiczne do administracji publicznej wsparcie na podnoszenie kwalifikacji i kompetencji osób, które są potrzebne do ich profesjonalnego zaangażowania w programowanie, zarządzanie, wdrażanie, ocenę i kontrolę systemu funduszy unijnych. Ponadto na równi z przedstawicielami administracji publicznej, partnerzy zaangażowani w ww. procesy powinni mieć dostęp do szkoleń,
- ³⁵₁₇ uwzględnienie zwrotu kosztów dla partnerów społeczno-gospodarczych, w tym organizacji pozarządowych, z tytułu aktywnego uczestnictwa ich przedstawicieli w komitetach monitorujących i innych ciałach dialogu w systemie funduszy europejskich (np. grup roboczych, sieci tematycznych). Zwrot ten powinien dotyczyć pokrycia kosztów podróży i noclegów. Zasada ta powinna zostać ujęta w wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego dla wszystkich komitetów monitorujących oraz innych ciałach dialogu, funkcjonujących zarówno na poziomie centralnym, jak i regionalnym oraz lokalnym,
- ³⁵₁₇ kompleksowe wsparcie ewaluacji, poprzez zapewnienie finansowania zarówno działań administracyjnych, jak również finansowania kosztów badań ewaluacyjnych i innych badań (ekspertyz, analiz, prognoz, koncepcji, studiów) w ramach funkcjonowania instrumentów strukturalnych, w tym komitetów i innych ciał zarządzających funduszami unijnymi na lata 2014-2020 oraz procesu programowania kolejnej perspektywy finansowej. Ponadto zgłaszamy postulat wsparcia ze środków pomocy technicznej obowiązkowego upowszechniania wiedzy o możliwości korzystania z różnych form ewaluacji dla członków komitetów monitorujących i innych ciał dialogu. Partnerzy powinni również mieć możliwość wpływania na zakres przedmiotowy zleczanych ekspertyz i badań poprzez zapewnienie środków na ewaluacje zlecane w formie interwencji przez partnerów społecznych, w tym organizacje pozarządowe, reprezentowanych w Komitecie Monitorującym. Ewaluacje takie powinny być rozszerzone o możliwość prowadzenia środowiskowych konsultacji społecznych dotyczących zarówno przewidywanych skutków planowania (ewaluacja ex ante), jak i bieżącej realizacji i oceny skutków działań.

5) Promocja oraz informacja na temat funduszy europejskich

Jednym z głównych zadań realizowanych przez pomoc techniczną jest promocja funduszy unijnych. Strona społeczna w Grupie roboczej uważa, że w tym procesie rola beneficjentów, w tym organizacji społecznych, realizujących projekty finansowane ze środków UE powinna być szczególnie wspierana. Doświadczenie w realizowaniu projektów oraz znajomość środowisk, do których kierowane są działania informacyjno-promocyjne, może stanowić znaczącą przewagę wobec zewnętrznych podmiotów, wyspecjalizowanych w promocji, lecz oderwanych od rzeczywistości projektów europejskich. Ponadto z uwagi na fakt promowania efektów wsparcia unijnego (i realizacji ten sposób zadań publicznych) przez środki unijne, postulujemy rezygnację z wymogu finansowego wkładu własnego w tychże projektach. Biorąc pod uwagę powyższe argumenty proponujemy:

³ Podręcznik systemu programowania i wdrażania programów operacyjnych 2014-2020, *Przedstawienie sposobu realizacji zasad horyzontalnych*, str.37.

- ³⁵₁₇ wykreślenie z warunków realizacji celu dotyczącego komunikacji i promocji obowiązku wnoszenia wkładu własnego pieniężnego, uznając że w przypadku zadań publicznych jest on nieuzasadniony,
- ³⁵₁₇ wsparcie w ramach pomocy technicznej partnerstw projektowych z udziałem beneficjentów systemu funduszy przy realizacji działań promocyjnych i informacyjnych.

6) **Wsparcie dedykowane dla osób niepełnosprawnych w ramach realizowanych projektów z funduszy UE na okres 2014-2020**

Aby umożliwić szeroki udział osób z niepełnosprawnościami w projektach ogólnodostępnych należy m.in. przewidzieć możliwość finansowania (np. z Pomocy Technicznej) tzw. „racjonalnych usprawnień” (reasonable accommodation – art. 2 Konwencji ONZ), czyli m.in. specyficznych usług dostosowawczych, nieprzewidywanych z góry w budżecie danego projektu, lecz uruchamianych wraz z pojawieniem się uczestnika/-czki projektu z niepełnosprawnościami (usługi te to m.in. usługa tłumacza języka migowego, tłumacza-przewodnika osoby głuchoniewidomej, przewodnika osoby niewidomej, asystenta osoby z niepełnosprawnościami, koszty specjalistycznego transportu, specjalistycznych udogodnień sprzętowych, dostosowanie materiałów szkoleniowych). Takie wnioski wynikają z doświadczeń organizacji pozarządowych realizujących projekty dla osób niepełnosprawnych. Ponieważ środki te nie są przypisane do danego działania, postulujemy by zostały wydzielone dodatkowo z innych źródeł, na przykład pomocy technicznej.

Powyższe propozycje stanowią zaproszenie do dyskusji na temat nowego zakresu wsparcia pomocy technicznej. Szczegółowe zasady są bowiem pochodną decyzji kierunkowych. Zdajemy sobie sprawę z różnorodności programów operacyjnych, narzędzi operacyjnych finansowanie unijne, jak i innych uwarunkowań systemu funduszy strukturalnych. Jednak czerpiąc z doświadczenia zwłaszcza mijającej perspektywy finansowej, wskazujemy na konieczność modyfikacji dotychczasowych rozwiązań i ujęcie ich w szerszym kontekście – dialogu obywatelskiego i społecznego w ogólności.

Niniejsze stanowisko adresujemy do pani Elżbiety Bieńkowskiej jako Minister Rozwoju Regionalnego i Przewodniczącej Komitetu Koordynacyjnego Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007-2013, z wnioskiem o przekazanie do wiadomości wszystkim członkom Komitetu Koordynacyjnego oraz wykorzystanie w pracach nad zbliżającą się perspektywą finansową 2014-2020.

